

Dla rozwoju infrastruktury i środowiska

Projekt planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH 140044 Grabinka opracowywany jest w ramach projektu POIS.05.03.00-00-285/10 „Projekty planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 zlokalizowanych na terenie województw kujawsko-pomorskiego i mazowieckiego” współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko”.

Opis założeń do sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH 140044 Grabinka

Opis obszaru Natura 2000 PLH 140044 Grabinka

Obszar Natura 2000 PLH 140044 Grabinka w całości położony jest na terenie Lasów Państwowych i podlega nadleśnictwu Radziwiłłów. Obejmuje niewielki ciek (Grabinka) wraz z wąską doliną i fragmentami terenów przylegających. Grabinka prowadzi wodę głównie wczesną wiosną od marca do maja. W latach gorących, suchych, z małą ilością opadów Grabinka jest prawie całkowicie wyschnięta, a niewielkie ilości wody stagnują w obniżeniach w pobliżu tam bobrów. Zręby dzisiejszej rzeźby terenu całego regionu ukształtowane zostały w trakcie zlodowacenia środkowopolskiego (stadiał Warty). Dolina Grabinki wycięta jest w utworach zbudowanych z piasków i żwirów holocenijskich. Dno doliny i w mniejszym stopniu jej stoki wypełniają żyzne gleby brunatne i gleby rdzawe, a miejscami torfowe. Gospodarka leśna w rejonie doliny Grabinki jest ekstensywna. W samej dolinie nie prowadzono prac leśnych mogących pogorszyć stan gatunków lub siedlisk leśnych. Lasy w dolinie należą do grupy lasów ochronnych. Na analizowanym terenie dominują siedliska grądowe, a drzewostany są budowane przez sosnę, dąb, grab, olszę, oraz (w mniejszej ilości) lipę, wiąz i brzozę. W szczególności grądy reprezentują różne typy ekologiczne (od wysokich, przez typowe do niskich). Ponadto analizowany obszar charakteryzuje się:

- bardzo bogatym światem bezkręgowców wodnych (w tym dużą liczbą gatunków wymienionych na czerwonych listach),
- występowaniem kilkunastu gatunków roślin chronionych, rzadkich i zagrożonych,
- obecnością przynajmniej 28 chronionych gatunków zwierząt kręgowych, wśród nich 4 gatunki ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej.

Obszar charakteryzuje się naturalnością doliny i koryta cieku oraz wysokim stopniem naturalności szaty roślinnej. W szerszym kontekście trzeba podkreślić, że dolina Grabinki łączy się z doliną Rawki i tworzy z nią całość przyrodniczo-przestrzenną.

Powierzchnia obszaru Natura 2000 PLH 140044 Grabinka wynosi 45,80 ha.

Wyszczególnienie przedmiotów ochrony

Zgodnie z informacjami zawartymi w Standardowym Formularzu Danych (SDF) przedmiotem ochrony w obrębie obszaru Natura 2000 PLH 140044 Grabinka jest siedlisko 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*).

Ustalenie, jakie części obszaru Natura 2000 PLH 140044 Grabinka nie są objęte projektem planu zadań ochronnych

Z powodu braku dokumentów planistycznych, które mogłyby stanowić podstawę do wyłączenia z procesu planistycznego fragmentu obszaru Natura 2000 PLH 140044 Grabinka projektem planu zadań ochronnych objęto cały obszar.

Wyjaśnienie, czym jest plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, jaką ma podstawę prawną, jakie są cele jego ustanowienia, w jaki sposób będzie powstawał i jakie będzie powodował skutki

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH 140044 Grabinka to podstawowy dokument planistyczny sporządzany na okres 10 lat. Jest narzędziem ochrony tego obszaru, a ściślej przedmiotów ochrony znajdujących się w jego obrębie. Określa się w nim:

- cele działań ochronnych i zadania zmierzające do zachowania „integralności obszaru Natura 2000”¹,
- zadania zmierzające do utrzymania lub przywrócenia przedmiotom ochrony „właściwego stanu ochrony”²,
- harmonogram i sposoby realizacji zadań ochronnych,
- podmioty odpowiedzialne za realizację celów i zadań ochronnych,
- metody monitorowania i ewaluacji efektów wdrożenia planu.

Należy tu nadmienić, że jeżeli jest to niezbędne dla osiągnięcia celów działań ochronnych w obszarze Natura 2000 PLH 140044 Grabinka, to ustalenia planu zadań ochronnych mogą dotyczyć także terenów i działań poza granicą obszaru.

Obowiązującą w podejściu do środowiska, w tym przede wszystkim podczas sporządzania projektów planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 jest **zasada przezorności**, zgodnie z którą *„wszystkie racjonalne wątpliwości zawsze muszą być interpretowane na korzyść środowiska przyrodniczego”*, a w szczególności:

- na działania mogące potencjalnie zaszkodzić środowisku można zezwolić tylko wtedy, gdy rozwieje się wszystkie racjonalne wątpliwości i uzyska pewność, że negatywne oddziaływanie nie wystąpi,
- jeżeli występuje niepewność co do istnienia lub zakresu zagrożeń, należy przyjąć środki ochrony bez konieczności oczekiwania, aż rzeczywistość i powaga tych zagrożeń zostaną w pełni wykazane; oznacza to, że potrzebne działania i regulacje na rzecz ochrony elementów środowiska (w tym ograniczenia w korzystaniu ze środowiska) należy podjąć nawet wtedy, gdy jeszcze nie ma niezbitych dowodów, że będą one skuteczne, a są tylko uzasadnione przypuszczenia.

Podstawą prawną dla sporządzenia projektów planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 jest art. 28 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 ze zm.). Organem sporządzającym plan zadań ochronnych dla ob-

¹ Zgodnie z art. 5 pkt 1d ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 ze zm.) przez „**integralność obszaru Natura 2000**” rozumie się „spójność czynników strukturalnych i funkcjonalnych warunkujących zrównoważone trwanie populacji gatunków i siedlisk przyrodniczych, dla ochrony których zaprojektowano lub wyznaczono obszar Natura 2000”.

² Zgodnie z art. 5 pkt 24 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 ze zm.) „**właściwy stan ochrony gatunku**” oznacza „sumę oddziaływań na gatunek, mogącą w dającej się przewidzieć przyszłości wpływać na rozmieszczenie i liczebność jego populacji na terenie kraju lub państw członkowskich Unii Europejskiej lub naturalnego zasięgu tego gatunku, przy której dane o dynamice liczebności populacji tego gatunku wskazują, że gatunek jest trwałym składnikiem właściwego dla niego siedliska, naturalny zasięg gatunku nie zmniejsza się ani nie ulegnie zmniejszeniu w dającej się przewidzieć przyszłości oraz odpowiednio duże siedlisko dla utrzymania się populacji tego gatunku istnieje i prawdopodobnie nadal będzie istniało”, natomiast zgodnie z art. 5 pkt 25 wspomnianej wyżej ustawy „**właściwy stan ochrony siedliska przyrodniczego** — sumę oddziaływań na siedlisko przyrodnicze i jego typowe gatunki, mogącą w dającej się przewidzieć przyszłości wpływać na naturalne rozmieszczenie, strukturę, funkcje lub przeżycie jego typowych gatunków na terenie kraju lub państw członkowskich Unii Europejskiej lub naturalnego zasięgu tego siedliska, przy której naturalny zasięg siedliska przyrodniczego i obszary zajęte przez to siedlisko w obrębie jego zasięgu nie zmieniają się lub zwiększają się, struktura i funkcje, które są konieczne do długotrwałego utrzymania się siedliska, istnieją i prawdopodobnie nadal będą istniały oraz typowe dla tego siedliska gatunki znajdują się we właściwym stanie ochrony”.

sztatu Natura 2000 PLH 140044 Grabinka jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie, natomiast projekt planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH 140044 Grabinka opracowuje w ramach projektu POIS.05.03.00-00-285/10 „Projekty planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 zlokalizowanych na terenie województw kujawsko-pomorskiego i mazowieckiego” Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. J. i J. Śniadeckich w Bydgoszczy. Wykonawcą projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH 140044 Grabinka jest firma Biuro Badań, Monitoringu i Ochrony Przyrody „EcoFalk” Michał Falkowski, Siedlce, ul. Sokołowska 83/17.

Udział społeczeństwa w procesie planistycznym gwarantuje zapis art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 ze zm.).

Tryb sporządzania projektów planów zadań ochronnych określono w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. z 2010 r. Nr 34, poz. 186) i wytycznych „*Opracowanie planu zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 — projekt*” wydanych przez GDOŚ na podstawie art. 32 ust. 1 w świetle art. 32 ust. 2 pkt 1 ustawy z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Zgodnie z tymi regulacjami projekt planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH 140044 Grabinka sporządzany będzie w trzech etapach, z których drugi składa się z trzech modułów.

Celem realizacji etapu I jest:

- ustalenie terenu objętego projektem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH 140044 Grabinka,
- ustalenie przedmiotów ochrony objętych projektem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH 140044 Grabinka,
- określenie zasad upowszechniania informacji o postępie prac nad projektem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH 140044 Grabinka, komunikacji z interesariuszami i utworzenie Zespołu Lokalnej Współpracy.

Zakres prac II etapu sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH 140044 Grabinka obejmuje:

moduł A

- kwerendę dostępnych informacji o obszarze Natura 2000 PLH 140044 Grabinka i przedmiotach ochrony w jego obrębie,
- weryfikację w terenie zebranych informacji o obszarze Natura 2000 PLH 140044 Grabinka i przedmiotach ochrony w jego obrębie w celu ich uaktualnienia lub uzupełnienia,
- wykonanie cyfrowego opisu granic oraz sporządzenie mapy obszaru Natura 2000 PLH 140044 Grabinka,

moduł B

- ocenę stanu zachowania przedmiotów ochrony w obrębie obszaru Natura 2000 PLH 140044 Grabinka,
- identyfikację rzeczywistych i potencjalnych zagrożeń dla przedmiotów ochrony w obszarze Natura 2000 PLH 140044 Grabinka oraz analizę możliwego ich wpływu na przedmioty ochrony w perspektywie czasowej przynajmniej 10 lat,
- ustalenie celów działań i listy zadań ochronnych,
- naniesienie na mapę informacji o przedmiotach ochrony, zidentyfikowanych zagrożeniach i zadaniach ochronnych,

moduł C

- ustalenie zakresu, sposobów wykonania oraz harmonogramu realizacji zadań i działań ochronnych,

- ustalenie potrzeby i perspektywy czasowej sporządzenia planu ochrony dla obszaru Natura 2000 PLH 140044 Grabinka,
- ustalenie zgodności projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH 140044 Grabinka z dokumentami planistycznymi i opracowanie wskazań do zmiany ich zapisów,
- zestawienie potrzeb skorygowania granic obszaru Natura 2000 PLH 140044 Grabinka i uaktualnienia zapisów w standardowym formularzu danych (SDF),
- sporządzenie dokumentacji projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH 140044 Grabinka i projektu zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie o ustanowieniu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH 140044 Grabinka.

III etap procesu planistycznego dotyczy obowiązku ustosunkowania się do zgłoszonych uwag i postulatów dotyczących projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH 140044 Grabinka, a następnie wprowadzeniu wymaganych korekt i uzupełnień.

Po zatwierdzeniu przedmiotowego projektu Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie ustanawia w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH 140044 Grabinka.

Prawidłowo sporządzony i ustanowiony plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH 140044 Grabinka powinien powodować następujące skutki:

- a) zakres rzeczowy, harmonogram realizacji i koszty działań niezbędnych dla ochrony obszaru Natura 2000 PLH 140044 Grabinka będą jednoznacznie określone umożliwiając występowanie o środki na ich wykonanie,
- b) będą wyznaczone formalne podstawy o występowanie o środki na wykonanie niezbędnych prac związanych z realizacją zadań ochronnych,
- c) podsumowana zostanie wiedza o obszarze Natura 2000 PLH 140044 Grabinka i przedmiocie ochrony stanowiąca podstawę do późniejszego śledzenia zmian,
- d) w przypadku, gdy z przedmiotami ochrony będzie działało coś złego ustalony system monitoringu będzie działał jako „sygnał ostrzegawczy”; umożliwi on też ocenę skuteczności podejmowanych działań ochronnych,
- e) ułatwione będzie kwalifikowanie (screening) przedsięwzięć pod kątem możliwości wywierania negatywnego wpływu na obszar, jednak z zastrzeżeniem, że przedsięwzięcia nie ujęte w planie jako zagrożenia trzeba będzie traktować jako mogące wpływać negatywnie na obszar Natura 2000 PLH 140044 Grabinka,
- f) uszczegółowione zostaną „założenia ochrony obszaru”, a cele planu zadań ochronnych będą „punktem odniesienia” dla ocen oddziaływania przedsięwzięć na obszar Natura 2000 PLH 140044 Grabinka oraz dla strategicznych ocen oddziaływania innych planów,
- g) zidentyfikowane i wskazane będą „ryzykowne” lub złe zapisy istniejących studiów i planów z punktu widzenia ochrony Natura 2000 PLH 140044 Grabinka i tym samym obarczone ryzykiem niemożności ich realizacji, jednakże nie pociągnie to za sobą obowiązku zmiany planu przez gminę, ale będzie informacją, że realizacja takich zapisów studiów lub planów może napotkać na problemy w procedurze ocenowej,
- h) w razie potrzeby będzie podstawa do zastosowania art. 37 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody — *„jeżeli działania na obszarze Natura 2000 zostały podjęte niezgodnie z ustaleniami planu zadań ochronnych, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska nakazuje ich natychmiastowe wstrzymanie i podjęcie w wyznaczonym terminie niezbędnych czynności w celu przywrócenia poprzedniego stanu danego obszaru, jego części lub chronionych na nim gatunków”*,

- i) ułatwione będzie wdrażanie programu rolnośrodowiskowego, który musi być zgodny z planem zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH 140044 Grabinka (zgodność interpretuje i poświadcza RDOŚ),
- j) kontrolowane będą uchybienia rolników wobec tak zwanej „zasady wzajemnej zgodności” i w przypadku, gdy podjęto działania w gospodarce rolnej niezgodnie z ustaleniami planu zadań ochronnych, będą podstawy do stosowania sankcji w zakresie płatności bezpośrednich,
- k) uwzględnione będą nowo znalezione gatunki lub siedliska, które powinny być przedmiotami ochrony w tym obszarze, co na przykład umożliwi względem nich stosowanie art. 6 (4) dyrektywy siedliskowej,
- l) jeżeli będą ku temu wystarczające przesłanki, wykazana zostanie konieczność zrobienia planu ochrony i modyfikacji SDF lub zmiany granic obszaru Natura 2000 PLH 140044 Grabinka,
- m) określone zostaną potrzeby i sposoby działań komunikacyjnych.

Informowanie o postępach prac nad projektem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH 140044 Grabinka oraz konsultacje społeczne.

Istotnym elementem procesu planistycznego są konsultacje społeczne. Obowiązek ich przeprowadzenia wynika z art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 ze zm.).

W ramach procedury opracowania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH 140044 Grabinka przewidziano powołanie Zespołu Lokalnej Współpracy oraz spotkanie dyskusyjne. Zainteresowani uczestnictwem w Zespole Lokalnej Współpracy mogą zgłaszać się na adresy podane poniżej. Informacja o miejscu i dacie spotkania podana będzie w odrębnym komunikacie.

Z bieżącym stanem prac nad projektem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH 140044 Grabinka będzie można zapoznać się oraz zgłaszać uwagi i wnioski za pośrednictwem publicznie dostępnych kanałów teleinformatycznych („Platforma Informacyjno – Komunikacyjna” dostępna ze strony www.pzo.gdos.gov.pl, strona internetowa www.projektnatura.utp.edu.pl).

Sposoby komunikowania się z organem sporządzającym plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH 140044 Grabinka

1. Za pomocą poczty elektronicznej lub faksem:
rdos.warszawa@rdos.gov.pl
nr fax: +48 22 556 56 02
2. Korespondencja tradycyjna na adres:
Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Warszawie
ul. Henryka Sienkiewicza 3, 00-015 Warszawa
3. Telefonicznie:
Aneta Adamska
tel. +48 22 556 56 69

Sposoby komunikowania się z opracowującym projekt planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH 140044 Grabinka — Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. J. i J. Śniadeckich w Bydgoszczy, Katedra Kształtowania i Ochrony Środowiska

1. Za pomocą poczty elektronicznej lub faksem:
wbochrona@utp.edu.pl
nr fax: +48 52 340 81 41
2. Korespondencja tradycyjna na adres:
Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. J. i J. Śniadeckich
Katedra Kształtowania i Ochrony Środowiska
ul. Sucha 9, 85-796 Bydgoszcz
3. Telefonicznie:
dr inż. Mieczysław Stachowiak — koordynator merytoryczny POIS.05.03.00-00-285/10
tel. +48 52 340 86 70; +48 535 635 341

Sposoby komunikowania się z wykonawcą projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH 140044 Grabinka

1. Za pomocą poczty elektronicznej:
dr Michał Falkowski — koordynator projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH 140044 Grabinka
mfzuraw@wp.pl
2. Korespondencja tradycyjna na adres:
Biuro Badań, Monitoringu i Ochrony Przyrody „EcoFalk” Michał Falkowski
ul. Sokołowska 83/17
08-110 Siedlce